

‘I kattens hjerte’ er et sympatisk men problematisk portræt af Iran

Jina Khayyer (billedet) skildrer i debutromanen 'I kattens hjerte' et sanseligt og stemningsmættet møde med Iran, men jeg efterlyser større historisk dybde og et mere nuanceret blik på iranske kvinders mangeårige kamp mod regimet, skriver Yasmin Abdel-Hak. Foto: Heike Steinweg, Suhrkamp

YASMIN ABDEL-HAK

17.05.2026

BØGER // ANMELDELSE – Jina Khayyer skriver sanseligt om mødet med Iran i debutromanen *I kattens hjerte*, men bogen vakler mellem erindring og fiktion og mangler historisk tyngde og et dybere blik på iranske kvinders mangeårige frihedskamp, skriver Yasmin Abdel-Hak.

I kattens hjerte

Forfatter: Jina Khayyer

Forlag: Batzer & Co

Oversat fra tysk af Paul Klitnæs

Udkom den 24. april 2026.

I kattens hjerte af Jina Khayyer er et værk, der er blevet flot modtaget af tyske læsere, og tillige kom på den tyske German Book Prize the Longlist.

Som læser bør man imidlertid være klædt ordentligt på fra starten. Er værket fiktivt? Er værket baseret på eller inspireret af sande hændelser? For denne læser er det et grundlæggende problem, at værket ikke deklarerer sin egen genre.

Det er en uklarhed, som ikke bare er et formelt spørgsmål. Det er et forhold, som har direkte konsekvenser for læserens tilgang til teksten. Skal teksten tages for at være sandhedsvidne eller er der tale om en forfatterens kunstneriske frihed uden at være baseret på egentlige hændelser? Det er ikke et urimeligt spørgsmål at stille som læser.

Når et værk befinder sig i denne gråzone mellem fiktion og erindring, stiller det i langt højere grad krav om en vis autenticitet. Dette i øvrigt meget sympatiske værk har en del beskrivelser, hvor man som læser uundgåeligt kommer til at betvivle autenticiteten.

Bogens indledning tager udgangspunkt i den store protestbølge, der rejste sig i Iran i kølvandet på drabet på den unge kurdiske pige Jina Mahsa Amini i september 2022. Pigen blev slået ihjel af det såkaldte Moralpoliti, der anholdt hende, fordi hendes hår var synligt under tørklædet. Drabet afstedkom en protestbølge med det siden berømte kampråd Kvinde, Liv, Frihed.

Det er denne protest, der danner bagtæppet for forfatterens indledende kapitler, hvor hovedpersonen blandt andet undrer sig over, at hun bærer det samme fornavn som den dræbte kurdiske pige. En undren, fordi hovedpersonen formodede, at hun var den eneste iraner med dette navn. Det forekommer lidt forestillet og utroværdigt naivt for en 47-årig kvinde at gå rundt i den vildfarelse.

“Det er et umådeligt smukt Iran, hun rejser igennem fra Teherans livlige selskaber hjemme i privaten med duftende mad, fyldige og saftige frugter og hemmelige vinkældre

Ligeledes er beskrivelsen af en dreng, Hassan, der skifter køn og derfor hedder Hassandra noget gyngende i forhold til spørgsmålet om fortællingens sandhedsværdi. I teksten bliver dette kønsskifte fra dreng til pige vinklet som et spørgsmål om transkønnethed. En transition, der tilsyneladende bliver accepteret af Hassandras familie og venner. Det er formentlig i virkelighedens Iran en sandhed med modifikationer.

Denne lille bihistorie om Hassans skift til Hassandra kunne passende være brugt til at klæde den vestlige læser bedre på i forhold til køn og seksualitet i Iran under den islamiske republiks styre. Det vil formentlig være ukendt for mange læsere, at **Ayatollah Khomeini tilbage i 1982 udstedte et dekret om, at kønsskifteoperationer skulle tillades.**

Ikke af hensyn til LGBTQ+-rettigheder, men for at opretholde den stringente kønsadskillelse i det nye kønsopdelte samfund under den islamiske revolution. Kønsskifteoperationen indebærer tillige ret til at skifte navn og køn på alle officielle dokumenter. **Da homoseksualitet imidlertid er forbudt og kan straffes med dødsstraf, har der været tilfælde, hvor homoseksuelle har været tvunget ind i en transition.**

Det havde givet bogen mere tyngde, hvis forfatteren havde været rundt om dette spørgsmål med et historisk perspektiv. Men dette lidt historieløse perspektiv er måske netop en ubevidst pointe i værket? Fortælleren, der ser og oplever Iran som den historieløse turist, der suger farver, lyde, dufte og mennesker til sig.

Turisten, der mangler baggrundshistorien for at fange den egentlige dybde i alt det smukke foran sig. Det er et umådeligt smukt Iran, hun rejser igennem fra Teherans livlige selskaber hjemme i privaten med duftende mad, fyldige og saftige frugter og hemmelige vinkældre, til Isfahan, Nesf-e Jahān, Hafez have i Shiraz og Zarathustra.

Bogen yder egentlig ikke Irans kvinder den fulde retfærdighed. For den iranske kvinde har kæmpet imod styret og dets drakoniske krav mod kvinder siden den islamiske revolution kom til magten i 1979

Bogens Jina oplever, smager og sanser sin vej igennem Iran på en så levende og smukt beskrivende måde, at man som læser uundgåeligt bliver revet med ind i hendes rejses landskab.

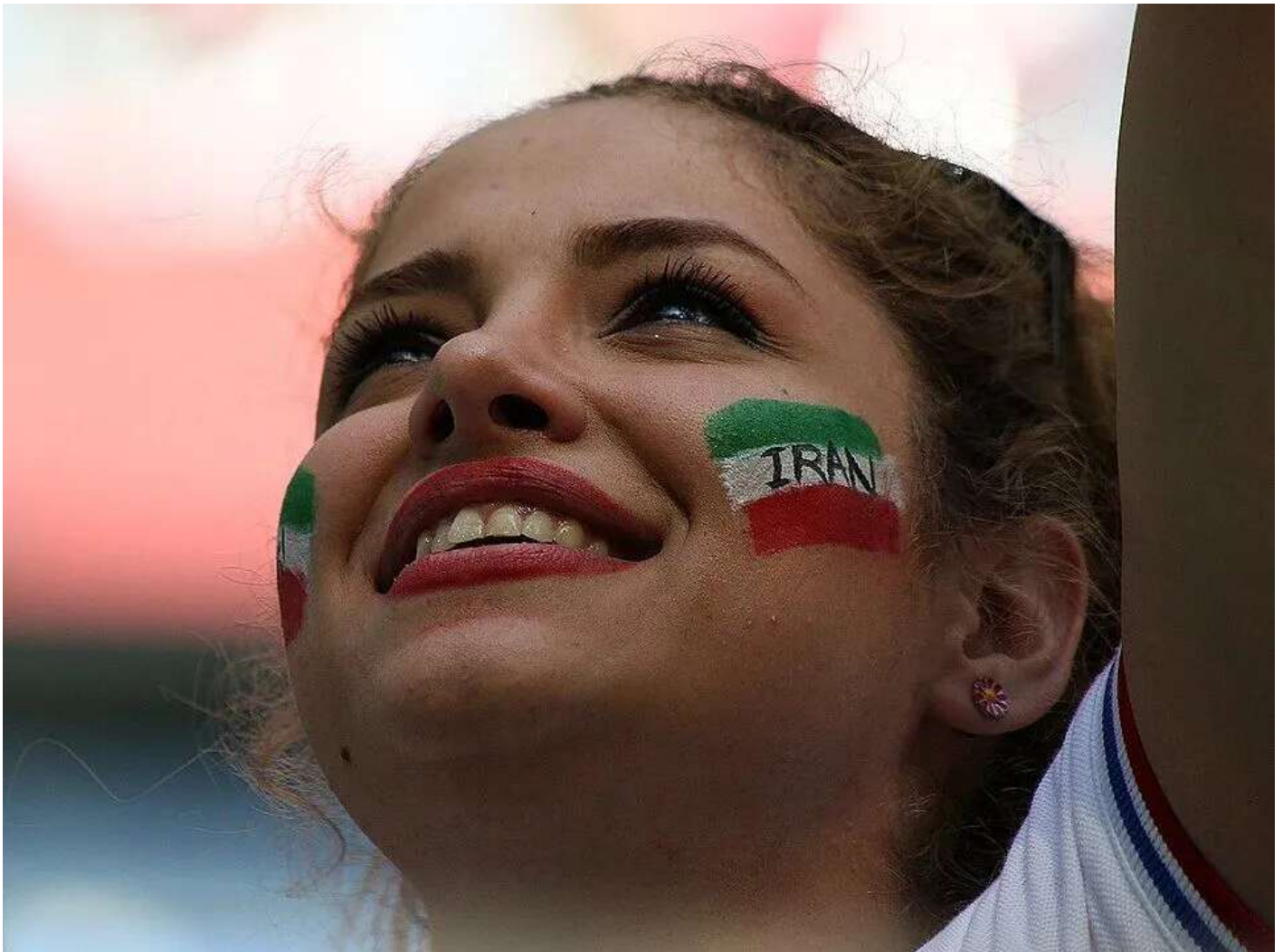
Iransk kvindeliv

Men bogen vil andet og mere end blot beskrive fortællerens møde med et Iran, som på alle måder er hende så fremmed, selvom hendes DNA stammer netop derfra. Med fortællerens familie møder læseren de mange forskellige kvindeskæbner, den homoseksuelle tante med sin hemmelige kærlighed, den evige storesøster, der tålmodigt forsøger at forklare spillereglerne for den uvidende lillesøster, der er kommet på besøg, til den sørgende faster, der i sin sorg finder trøst indenfor familien og sidst men ikke mindst niecen, der finder sin styrke og deltager i protestbølgen i 2022. Persongalleriet er rigt og spændende.

Igen, fortalt med turistens øjne, der ikke altid fanger de dybere nuancer. Denne svaghed kommer måske særligt til udtryk i netop bogens beskrivelse af protestbølgen i kølvandet på Jina Mahsa Aminis død i september 2022.

For bogen beskriver levende og medrivende, hvordan fortællerens niece, Niko, drevet af vrede, deltager aktivt i protesterne, deler flyerblade ud og får sin mor, fortællerens storesøster, med til at trykke sedler til at uddele hemmeligt til protestdeltagere. Det er intenst og godt beskrevet, og som beskuer på sidelinjen hepper man på disse kvinders kamp mod et styre, der slår hårdt ned på protesterne.

Men bogen yder egentlig ikke Irans kvinder den fulde retfærdighed. For den iranske kvinde har kæmpet imod styret og dets drakoniske krav mod kvinder siden den islamiske revolution kom til magten i 1979.

Iranske kvinder har gennem årtier kæmpet for frihed og rettigheder under den islamiske republik – en kamp, der spiller en central rolle i *I kattens hjerte*. Arkivfoto: Cepreñ Стapчeyc, Wikimedia Commons.

De iranske kvinder har således kæmpet gennem 47 år for deres frihed og imod tørklædepåbuddet gennem mange forskellige protestbølger. Protestbølgen i 2022 var således ikke en ny opfindelse. Også denne nuance ville have givet bogen en tyngde og et nuanceret billede af den iranske kvindes liv.

Når dette er sagt, er *I kattens hjerte* en bog fortalt med et varmt hjerte, og med et oprigtigt ønske om at fortælle historier, der fortjener at blive fortalt. Men den mangler den præcision og det kendskab indefra, der ville have gjort den til en stærkere og mere troværdig stemme.

At en forfatter ikke besidder dette kendskab indefra er helt legitimt. Men det bør være tydeligt for læseren og kræver en vis ydmyghed overfor stoffet. Som den foreligger, er det et udefrakommende blik, læst med vestlige øjne, der uden forudgående kendskab til den iranske kvindekamp ikke helt har fanget tyngden af denne kamp.

Dermed risikerer bogen at fastholde læseren i en gængs vestlig forestilling om et Iran som et entydigt tilbagestående samfund. Det er en forenkling, der gør både Iran og iranerne en bjørnetjeneste uanset hvor sympatiske intentionerne måtte være.

POV dækker kulturlivet med klassiske anmeldelser, interviews, essays og fotoreportager. [Klik dig videre her.](#)

Batzer & co

Jina Khayyer

Paul Klitnæs

YASMIN ABDEL-HAK

Yasmin Abdel-Hak er jurist med speciale i menneskerettigheder og Mellemøsten samt cand.mag i Mellemøststudier med speciale i Saudi-Arabien. Yasmin har i en årrække arbejdet med asylret og flygtningeforhold, primært med flygtningestrømme fra Mellemøsten, ligesom hun har samarbejdet...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.